Art per superar les ferides de les violències masclistes: 'Aquest espai m'ha salvat la vida, va ser tornar a respirar, a riure i a confiar'

El Museu de l'Empordà de Figueres inaugura aquest 25 de novembre una exposició amb les creacions de nou dones que han participat en el projecte Històries que fan art, coordinat per la mediadora cultural Petra Vlasman, que els ha ofert un espai segur per compartir experiències, recuperar la veu i reconstruir la confiança

"Aquest espai m'ha salvat la vida, va ser tornar a respirar, a riure i a confiar". Així ho expressa una de les nou dones que han participat en el projecte de mediació artística amb perspectiva de gènere, Històries que fan art, coordinat per la mediadora cultural Petra Vlasman al Museu de l'Empordà de Figueres, en col·laboració amb el Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) de Figueres i el Servei d'Intervenció Especialitzada en Violències Masclistes (SIE) de l'Alt Empordà. Són nou dones valentes, de l'Empordà, que han patit situacions de violència masclista i que ja havien fet un pas en el seu procés de recuperar "la pròpia veu". Cap d'elles es coneixia abans d'iniciar aquest projecte, però després de tres mesos i dotze sessions han acabat sentint-se molt a prop les unes de les altres. "S'ha generat una gran cohesió dins del grup, creant-se una confiança i un espai segur on podien compartir", explica Vlasman.

Cadascuna d'elles ha necessitat el seu ritme, però, al final, "tenien tantes coses per expressar i per dir" que van decidir ampliar les sessions de vuit a dotze. El resultat s'ha plasmat en una exposició que s'inaugura aquest dimecres 25 de novembre, a les 17 hores, al mateix Museu de l'Empordà, coincidint amb el Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència envers les Dones. També s'acompanya d'un llibre digital que inclou els collages que s'exposen i les històries de vida de cada dona, així com els quatre podcasts que han enregistrat i amb els quals han reflexionat sobre temes tan importants com la identitat, un espai segur, la comprensió de les violències, les emocions que et guien, l'autoestima o la reconstrucció.

El primer pas del projecte va ser observar i apropar-se a diferents obres de la col·lecció. / Cedida per Petra Vlasman

Escoltant les paraules sinceres de la Toñi, la Melissa, la Hilda, la Letizia, la Lina, la Liz, la Leidy, l'Ana Paola i la Semíramys, una s'adona de tot allò que han viscut, els traumes, les ferides, els seus sentiments i del seu desig d'avançar. També de la voluntat de compartir, ja que el quart podcast ha sorgit d'elles mateixes perquè "volien deixar un missatge a altres dones que estan vivint ara una situació d'abús i contribuir a fer que hi hagi més consciència davant aquestes violències més invisibilitzades". Han pogut arribar a aquest punt després d'un procés guiat per Vlasman i que ha tingut com a catalitzador l'observació i la reflexió entorn d'algunes obres de la col·lecció del Museu de l'Empordà, espai on s'han dut a terme les sessions de treball, les converses i la creació compartida.

Toñi

— 59 anys, va néixer a Badajoz i viu a Figueres des dels 7 anys

En aquestes dotze sessions, Petra Vlasman ha pogut testimoniar l'evolució de les participants mentre les anava guiant a partir de l'observació de diverses obres que va triar especialment perquè "les poguessin ajudar a treure coses d'elles mateixes perquè l'art és com un mirall", admet. Una de les peces escollides va ser La muda, de Tura Sanglas, que algunes dones van interpretar, aplicant la tècnica Visual Thinking, com "una cuirassa que ja no necessites o una pell que es pot mudar" i els va servir per atrevir-se a preguntar-se què volien elles deixar enrere. Una altra de les obres que més les va impactar va ser Desdoblament (1981), de Lluís Peñaranda, una peça on es veuen dues figures similars, però, al mateix temps, diferents.

Hilda

— 40 anys, va néixer a Honduras i viu des de fa 18 anys a l'Empordà

Vlasman reconeix que hi va haver una primera part del projecte que va consistir a "mirar les obres i interpretar-les, però no parlar tan directament de les experiències pròpies". Més tard, ja a l'espai creatiu, treballant els collages, convertits en autoretrats creats amb fragments de revistes, fotografies o imatges més personalitzades, les converses entre elles anaven fluint de manera natural. "És molt calmant treballar amb les mans i es crea un ambient una mica màgic, un espai sense tensions on cadascuna treballa la seva obra, sabent que totes han viscut violències", reconeix Vlasman. Era el moment, doncs, de compartir entre elles, d'obrir-se.

Letizia

— 41 anys, va néixer a l'Argentina i fa tres anys que viu a prop de Figueres

Per a la mediadora, tot aquest projecte ha estat revelador i impactant al mateix temps: "Cada dona té una història i a mi m'han obert els ulls respecte a quines formes té la violència masclista i com impacta en les dones perquè moltes d'elles arriben a una fase de no saber qui són o qui eren, és com una destrucció de l'autonomia en tots els sentits". Admet que ha necessitat mantenir una certa distància, però sempre ho ha fet "amb amor i la ment oberta, sense jutjar mai". És conscient que moltes dones que han viscut aquestes situacions senten "vergonya" i això encara l'empeny més a defensar aquests projectes que uneixen el treball social amb l'art per "ajudar a donar veu a persones que s'han sentit sense ella per un temps". Vlasman avança que la idea és encetar un nou projecte l'any vinent i agraeix la disposició del Museu de l'Empordà, "que ens ha rebut amb els braços oberts".

Un dels collages que s'exposaran. / Petra Vlasman

En aquest sentit, el seu director, Eduard Bech, reconeix, en un text inclòs dins el llibre digital, que "aquest projecte ha estat també una experiència de transformació institucional" tot afegint que "la mediació cultural ens convida a pensar el Museu des de l'experiència de qui l'habita, a reconèixer que no hi ha una única manera d'acostar-se a una obra i a entendre que les vivències personals també poden formar part de la interpretació del patrimoni". Per la seva part, des del SIE-SIAD refermen la idea que "el grup esdevé una eina molt valuosa en els processos de recuperació" i que fer aquest projecte en un museu "permet traslladar la reflexió sobre les violències masclistes més

enllà dels espais específics d’atenció i contribuir a fer visible una realitat que forma part de la nostra ciutat. Situar aquestes experiències en un espai públic ajuda a recordar que les violències masclistes no són una qüestió privada, sinó una realitat social que ens interpel·la a totes".

Notícies relacionades i més

Liz

— 38 anys, va néixer a Colòmbia i fa sis anys que viu a prop de Figueres

Petra Vlasman se sent orgullosa de tot el camí que ha recorregut acompanyant aquestes dones que ara tenen "la il·lusió i les ganes d'ensenyar el que han fet i de fer sentir la seva veu". Fer-ho al Museu de l'Empordà valida encara més el projecte que Vlasman porta anys defensant i que ha obert portes i finestres a centenars de dones per expressar-se lliurement i compartir. La Toñi, la Melissa, la Hilda, la Letizia, la Lina, la Liz, la Leidy, l'Ana Paola i la Semíramys són les nou dones valentes que han mirat de cara les seves pors i han trobat en l'art una via per rescatar les seves veus perdudes. Unes diuen que els ha ajudat a "no sentir-se soles i a saber que no ho estan"; altres han trobat la força i l'escalf per expressar per primera vegada el que han patit, però totes han reconnectat amb l'art, trobant en el museu i en l'acompanyament de Vlasman un espai segur "on no se'ns ha jutjat i ens hem sentit estimades".

Subscriu-te per seguir llegint

Font de l'article: https://www.emporda.info/cultura/2026/11/25/art-superar-ferides-violencies-masclistes-aquest-espai-mha-salvat-la-vida-va-ser-tornar-respirar-riure-confiar-136580519.html